

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. II. Solvuntur Object. ab Auctoritate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

damnationis; ita nec oberit attendentia ad utrumque extremum scientiæ conditionatæ, ne scilicet perfectio simplex, salvando illius necessitatem eo modo, quo salvatur quædam necessitas, in actu Dei libero.

Quod autem dicta scientia non involvat imperfectionem. Ratio est, quia seclusis imperfectionibus manet illius hic proprius conceptus, noscere objectum si poneretur conditio; hoc autem nullam involvit imperfectionem; alias nec nosci possent talia per scientiam intelligentiæ, vel visionis; cuius oppositum censet Anonymus.

Noto 4. Cum per illum quæcunque propositio hypothetica æquivalens absolutæ, habeat determinatam veritatem; sequitur omnem hypotheticam habere determinatam veritatem; quia omnis habet consimilem æquivalentiam; nam ad rationem absolutæ non est necesse, ut de facto ponatur objectum; nam traditio Davidis non est posita; & tamen illa conditionalis habuit determinatam veritatem. Quod autem dicit, in hypothetica, solam ostendi necessitatem connexionis consequentiæ cum antecedente, id supra refutatum est. Sed quando dicit, talem connexionem etiam falsis objectis convenire, id non satis explicat: Si enim id fiat ex suppositione concessorum, verificari poterit propositio, ut etiam solet contingere, dum concessis falsis præmissis, urgetur aliquis, ad concedendam falsam conclusionem. Sed alias non potest ostendi, quod possit certo nosci aliquis effectus coexistens conditioni, si illa non coexistat.

Noto 5. Sæpe eundem non attendere ad statum quæstionis: Quia non de hoc est quæstio, An Petrus sit convertendus: Hæc enim potest nosci à scientia visionis: Nec procedit quæstio de solo posse converti, vel non converti. Sed de statu conditionato, ut jam supra dictum est: Et sicut ratione alius & alius status objecti, assignatur alia ratio; scientia simplicis intelligentiæ: & alia scientia visionis; ita ratione status conditionati, debet assignari aliud membrum, nempe scientia conditionata; certe enim si talia objecta non nosceret Deus, ad multas interrogationes deberet respondere; Nescio, immo non posset respondere etiam ad interrogationes de absolutis objectis cum hæc pro priori conditionalitatem suam præsupponant, adeoque & veritatem conditionatam.

Dices cum eodem. De hoc v.g. Objecto: An rex vincet si pugnet? Potest Deus respondere ad omnes quæstiones sine ulla scientia conditionata; ergo & ad alia. Ant. probatur; vel enim erit illa pugna, vel non erit; si non, respondit Deus, non futuram victoriam, sciens id scientiâ intelligentiæ; si verò pugna futura est, rex victoriam consequetur, vel non consequetur; si primum, Deus id novit scientiâ visionis;

si secundum, prælium attinget scientiâ visionis, & non victoriam, scientiâ simplicis intelligentiæ.

RESPONDETUR. Neg. Ant. cum sua probatione: adhuc enim restat formabilis interrogatio; An si pugnaret, vinceret, quantumvis nunquam sit pugnaturus? Nec enim tunc posset Deus omniscius respondere, nescio: Non etiam posset ad responsionem informari scientiâ visionis; quia illa ad conditionata ut talia non attendit, sed ad existentias exercitas, seu positas in rebus; non etiam ad respondendum informari posset scientiâ intelligentiæ: quia per illam æque novit possibilitatem ut vincat, & possibilitatem ut non vincat. Deinde advertendum est in præsentia, non esse quæstionem quâ scientiâ Deus norit hæc objecta, sed absolute an norit?

Noto hæc duas Propositiones: Posset homo operari si: Posset homo non operari si: Spectare ad scientiam simplicis intelligentiæ. Rursus hæc duæ: Si Christus non crucifixus fuerit, non converteretur latro: Si Christus crucifixus fuerit, converteretur latro, hæc inquam duæ propositiones, per multos possent nosci à scientia visionis, idque ex eo: Quia ad eandem scientiam spectat, absolutas propositiones nosse, & conditionatas. Sicut ad eandem scientiam spectat noscere hanc propositionem. Ignis applicatus urit, & ignis si applicaretur, ureret. Sed alietas objecti scientiæ eruditionatæ ab aliis scientiis maxime urgeri debet in exemplis, quorum conditio non est impleta, nam talia objecta jam non spectabunt ad scientiam visionis, & tamen de illis possunt formari contradictoriæ v.g. si non fuisset raptus, peccaretne vel non.

DIFFICULTAS II.

Solvuntur Objectiones ab Auctore.

OBJICITUR I. Quod sententia nostra sit doctrina Semi-Pelagianorum. Ad hanc Objectionem ut respondeatur, erit necesse eruditionis causâ referre errorem Pelagianorum, cuius appendix semi-Pelagianismus fuit, & utriusque dogma perstringere, quod ut commodius fiat. Sit

Punctum Difficultatis 1.

An hæc sententia, sit sententia Semi-Pelagianorum?

PRÆMITTO I. Propositiones aliquas, quas docuerunt Pelagiani, & Pelagius natione Scotus.

I. PROPOSITIO est. Nulla est necessaria gratia ad bene operandum, sed sufficit solum liberum arbitrium. Hæc propositio habetur epist. 90. S. August.

G 4

2. Pro-

2. Propositio est restrictiva prioris. Dicebant stare in hoc gratiam: Quia scilicet hoc ipsum est gratia, posse liberum arbitrium se solo, sine superaddita gratia bene operari. Habetur hoc lib. 1. contra Pelag. scripto à S. Hieron. qui illum primus impugnavit: *Ut enim, inquit inibi, liberum possideamus arbitrium, & vel ad bonam, vel ad malam partem declinemus propria voluntate, ejus est gratia, qui nos ad imaginem & similitudinem sui tales condidit.* Hæc subtilitas non est absimilis ei, quâ utuntur Thomistæ dum ajunt, prædeterminati nos, ut liberè operemur, quasi dicerent: cum Dei nutu omnia gubernentur, ut liberum possideamus arbitrium, ejus est prædeterminationis, quâ prædeterminamur ut illud habeamus.

3. Propositio est adhuc utriusque restrictiva, admisit enim necessariam gratiam Dei, sed quæ daretur secundum merita hominum. Hujus propositionis meminit Synodus Dyospolitana, & S. Aug. epist. 105. Ex hac propositione pullulavit semi-Pelagianismus, quem sub nomine Pelagianismi interdum impugnant PP.

4. Propositio est, cujus meminit Prosper de lib. arb. ad Rufinum: *Dicebat enim; Indigere nos gratiâ ad incipiendum, proficiendum, perseverandum.* Sed nomine illius gratiæ intelligebat legem divinam, cohortationes, doctrinam Christi D. ejusque exemplum, quæ etiam propositio colligitur ex S. Aug. l. 1. de gratia Christi c. 3. & 33. & 38. lib. de spiritu & lit. c. 2.

5. Propositio est, cujus meminit S. Aug. l. de hæresibus, ad quod vult Deum, c. 88. nempe quod gratia sit necessaria ad facilius posse, sine illa autem posse quidem, sed difficulter impleri mandata Dei.

6. Propositio, sine ullis antecedentibus meritis dari nobis gratiam, hoc est naturam, hujus meminit Aug. epist. 105.

7. Propositio docuit libertatem arbitrii in admittendi vel abstinendi à peccato possibilitate consistere, & hanc possibilitatem seu potestatem liberi arbitrii in quadam indifferentia ad plura sitam esse: Quam quia etiam Societas tenet, primus Bannez cœpit hanc doctrinam nostram Pelagianismi damnare, ut meminit Ripalda d. 113. num. 53. sed tenuisse Augustin. quod stet libertas in indifferentia, alibi ostenditur. Proinde hæc propositio, non quia adstruit indifferentiam in libertate, est hæretica, sed quia posse illud ad bonum, solis viribus naturæ tribuit.

8. Propositio est. Docuit per singula momenta necessariam esse nobis gratiam Christi D. sed hanc ipsam propositionem hæretico sensu vitiauit apud D. Aug. l. de gratia Christi c. 12. *Quam, inquit, per singulas horas &c. necessariam esse dicat &c. adjuti non aliqua subministratio virtutis, sed viribus propriæ voluntatis.* Idem habet c. 37. & 38. & l. de gratia & lib. arb. c. 6. &

13. lib. 3. contra Julianum c. 23. l. de natura & gratia c. 34. Volebat autem ut semper recorderemur remissi peccati, & non peccemus.

Quam gratiam remissionis peccati interdum dicebat Pelagius nullis præcedentibus meritis dari; ut videre est epist. 105. S. Aug. sed in aliis locis præcipue verò in lib. de Hæresibus. Ad quod vult Deum, c. 88. censuit illam dari secundum merita. Fortè vel inconsequenter locutus, vel cum hac distinctione, de qua Prosper in Epist. de lib. arb. ad Rufin. duplicem scilicet dari gratiam quandam sine meritis, stantem in lege, doctrina &c. quæ omnia gratis unicuique constat, quamvis ut singulis offeratur v. g. ut Paulus incidat in prædicantem Ananiam, meritis Pauli tribui debeat. Cæterum Joannes a. S. Thom. d. 3. a. 2. num. 10. censet, illum tribuisse remissionem peccati gratiæ supernaturali. Locum quem profè adfert, est ex lib. 2. Aug. de peccato Originali c. 5. sed iste locus intelligi debet, de gratia regni cœlestis, seu favore in ejus destinatione, non autem de gratia justificante, quæ duo ipse condistinxit, ut infra videbimus. Libro autem de natura & gratia c. 18. non plus voluit Aug. quàm quod senserit Pelagius in remissione peccati intervenire gratiam condonationis, qualis reperitur in omni offensa, licet illa gratia condonationis cadat sub vires meritorum naturalium.

9. Propositio. Neminem nunc posse salvari nisi per Christum, & ejus notitiam, non quod ille impetrarit nobis gratiam supernaturalem, sed quia præcepta est nobis fides in illum, quamvis elicienda, secundum vires naturæ. Expresit id Pelagius in epist. ad Rom. quæ habetur inter Apocrypha Hieronymi.

10. Propositio. Aliqui ex nostris censent illum admisisse gratiam stantem in interiori mentis illuminatione. Habetur hæc propositio in Aug. l. 1. de gratia Christi c. 7. Sed videtur illo loco non plus significare Aug. quàm institutionem præcisam interiori, quam affert notitia Evangelii, *quam gratiam, inquit, nos non ut tu putas in lege tantummodò, sed & in Dei esse adjutorio constitemur.* Sed Bellarm. negat agnitam ab illo gratiam illuminationis internæ.

Joannes a. S. Thom. d. 3. a. 2. num. 23. sugillat Suarez & Vasquez, quod non admisissent, censuisse Pelagium dari ullam illuminationem internam, quam supponit ab illo admissam; sed non admissam gratiam, quæ moveat voluntatem; ex quibus tacitè infert, Nostros talem admittere gratiam, qualem admisit Pelagius: sed non convincit, quia in primis gratia illuminationis admissa à Pelagio, stabat præcisè ut dixi, in institutione, quam affert notitia Evangelii; non admisit autem interiori illuminationem, quam appellamus illuminationem excendentem, & entitatis supernaturalis. Quod etiam admisit August. epist. 107. ad Vitalem. Non ideo, inquit,

inquit, preparare Deum voluntatem: Quia legem, & doctrinam libero ejus arbitrio adhibet; sed quia operatione illa sancta atq; secreta, sic ejus agit sensum, ut etiam accommodet assensum. Deinde quamvis nos non admittamus aliquid prædeterminatum tenens se ex parte voluntatis, admittimus tamen pias affectiones supernaturales, auxiliatum, vel habitum supernaturalem, elevativum voluntatis, quæ non admittebat Pelagius; ipsamque illam notitiam, quæ habetur ab Evangelio, non admittebat tanquam simpliciter necessariam. Quia ergo tale auxilium nos ex parte voluntatis requirimus, facile explicamus locum S. Aug. ex lib. de gratia Christi cap. 14. quem contra nos adfert. Quando autem ipse arguit hoc ipso, quod admiserit Pelagius, legem & doctrinam simpliciter esse necessariam ad salutem, hoc ipso illum admisisse cognitionem sanctam; quia nihil potest esse volitum nisi præcognitum: Nihilominus id non convincit; quia Pelagius hanc ipsam cognitionem sanctam non habet esse excedentem, & indebitam viribus nature.

11. Propositio. Probabilius est, quod non admiserit concursum immediatum divinum ad actiones nostras, multo magis non admisit concursum supernaturalem, ad Actiones meritorias. Ita sentit ex Nostreis Granadus, & Joannes à S. Thom. Oppositum sentiunt alii ut plurimum Nostres propter Auct. S. Aug. l. 1. de gratia Christi c. 47. Si ergo, inquit, consenserit nobis non solum possibilitatem &c., sed ipsam quoque voluntatem & actionem divinam adjuvari, ut sine ullo adjutorio nihil boni velimus, & agamus &c. nihil de adjutorio gratia Dei quantum arbitror inter nos controversia relinquatur. Et ibidem c. 4. cum docuisset, à Pelagio distingui possibilitatem, voluntatem, & actionem, dicit docuisse Pelagium illud primum conferri ab auctore nature, duo vero, inquit, reliqua id est voluntatem, & actionem nostram esse, asserit; atque ita nobis tribuit ut nonnulli à nobis esse contendat. Vide plura loca apud Perez de Providentia Dei d. 1. c. 1. Non attamen autem Schol. Durandum Pelagianismum idem sentientem; quia hic error Pelagii non erat Antonomalticus ejusdem. Sed in oppositum Joannes à S. Thoma.

ADDUCIT 1. Locum D. Aug. ex l. 1. contra duas Epistolas Pelagianorum c. 18.

RESPONDETUR. Illo loco agere Aug. contra Semi-Pelag. qui nomine Pelagianorum incedunt veniunt, ut consentit ipse Joan. à S. Thom. a. 3. num. 21. Semi-Pelagiani autem in processu operis boni admittebant adjutorium divinum, quo etiam modo explicari debet locus ex Enchirid. c. 32.

ADDUCIT 2. Locum ex lib. 2. contra duas epist. Pelagii cap. 5. & 6. Hec, inquit, verba sunt infra, Baptisma omnibus esse necessarium etatibus conferendum, gratiam quoque adjuvare unius cujus-

que propositum; non tamen reluctanti studium virtutis immittere.

RESPONDETUR. Hic etiam agere Aug. contra Semi-Pelagian. qui initium salutis ponebant in nobis naturaliter operantibus; consequenter si quis reluctaretur non ponendo ab initio opera bona, censuerunt neminem salvandum, nec Deum posse utpote non acceptatorem personarum conferre gratiam efficacem, quo modo etiam explicari debet auctoritas ejusdem ex lib. 4. contra easdem epistolas c. 6.

ADDUCIT 3. ex epist. 107. ad Vitalem: Vtrum precedat, inquit, hæc gratia an subsequatur hominis voluntatem, hoc est, ut planius id eloquar, utrum deo nobis detur, quia volumus, an per ipsam etiam Deus efficiat ut velimus? Sed respondetur etiam hunc locum esse contra Semi-Pelag. qui nobis censuerunt dari gratiam, Quia volumus bene naturaliter, vel quod prævisus consensus etiam supernaturalis conditionatus, sit motivum dandæ gratiæ efficacis.

ADDUCIT 4. ex lib. 2. contra duas epist. Pelagii c. 5. Si hoc nobis obijciendum putarunt, sub nomine inquit gratiæ ita fatum asserunt, ut dicant quod nisi Deus in vivo & reluctanti homini inspiraverit boni & ipsius imperfecti cupiditatem, nec à malo declinare, nec bonum possit arripere. Unde infert Joan. à S. Thom. quod eo tempore censuerit Aug. & alii, gratiam esse talem, ex qua colligebant Pelagiani à Catholicis admitti gratiam necessitantem, adeoque fatum.

RESPONDETUR. Ut infra constabit, non admisit Aug. talem gratiam, sed ex eo quod admiserit necessariam ad omnes actus, & quod illam habere non sit in nostra potestate, inferebant gratiam necessitantem. Quamvis autem simultaneus concursus non inferat rationem facti, non sequitur ex alio fundamento, non potuisse eum negare simultaneum concursum; quale fundamentum esset, debere hominem esse sibi sufficientem ad bona opera, nec indigentem simultaneo concursu; si enim sibi non esset sufficiens, hoc ipso non esset liber.

Joannes à S. Thoma censet, quod Pelagius admiserit gratiam sufficientem, citatque Aug. l. de gratia Christi c. 4. 5. 7. 14. Sed Pelagius admisit nonnulli aliquid simile gratiæ sufficienti; quia admisit posse operari, quod eventu non secuto non operatur; sed non admisit gratiam sufficientem; quia non admisit posse supernaturale, nec admisit posse tale, quod posset operari actu, nunquam operabitur actu, in quo stat formalitas sufficientis gratiæ.

12. Propositio. Admittebat gratiam propriam Christianorum stantem in Baptismo. Hæc colligitur ex dictis Juliani, qui ultimus cum Aug. de gratia decertavit, & habetur l. 1. operum imperfecti Aug. c. 92. quamvis diceret parvulos per Baptismum non accipere remissionem alicujus peccati, sed puram sanctificationem;

R. P.
M. L. O. D.
J. A. N. O. W. S. K. I.
T. O. M. A. S. Z.
D. V. I.

nem; & nihilominus docebat posse vitam æternam acquiri sine Baptismo, sed non regnum cælorum.

13. Est Propositio. Admittebat gratiam collativam vitæ æternæ, sed ex meritis. Habetur apud D. Aug. l. de gratia & lib. arb. cap. 6. Unde vitam æternam censebat acquiri viribus naturæ, cælum Baptismate, ut videre est apud Petavium de hoc errore, c. 5. num. 1.

14. Propositio est. Distinguebat hæc tria, Possibilitatem, quæ est idem cum potentia voluntativa; Voluntatem quæ vult esse quis justus; & Actionem quæ justus est, primam soli Deo tribuebat. Verba supra citantur.

15. Propositio est. Admittebat prædestinationem, ut videre est apud Aug. epist. 105. ad gratiam Baptismi ex meritis; admittebat item prædestinationem ad gratiam Christi stantem in lege Evangelica, communem reprobis & electis, & aliam ad gloriam, quæ est electorum, sed, non quæ esset beneficium speciale, ab aliis distinctum, ut colligere est ex scopo libri de prædestinatione Sanctorum.

16. Propositio est. Posse hominem sine peccato vivere si velit. Habetur apud Hieronym. epist. ad Ctesiphontem: in aliis locis id negabat, quod scilicet moraliter id non habeamus propter mutabilitatem arbitrii.

Occasio totius erroris fuit, ut se opponeret Manichæis, quorum hæc præcipua quinque fuerunt dogmata. 1. Corpus & alia ad malum provocantia dicebant esse à Deo malo. 2. Malas esse nuptias, eo quod cum libidine exerceantur. 3. Vituperabant legem veterem; Quia iustificare non poterat. 4. Damnavant liberum arbitrium; eo quod peccet. 5. Non admittebant SS. veteris legis. Oppositionem hanc Pelagianorum ita exprimit Aug. lib. 4. contra duas epist. Pelag. cap. 7. *Definant Pelagiani, quinque istarum rerum invidiosissimis laudibus, id est, laude creatura, laude nuptiarum, laude legis, laude liberi arbitrii, laude sanctorum, quasi Manichæorum tendiculis, fingere, se homines velle eruere.* Putabant autem se omnibus his obviam ire attollendo vires arbitrii. Unde laudabant SS. veteris legis seu naturæ, putantes naturam sibi sufficere: Nuptias laudabant, eo quod putarent omnem libidinem propriis viribus superari posse. Recitat alios errores Petavius de hoc errore, inter quos numerat damnatum à Conciliis & Augustino, quod infantes non baptizati penas sensus non patientur: Pro quâ sententiâ est etiam Pontius in hac materia.

Error Semi-Pelagianorum & Propositiones.

Ortus Semi-Pelagianismi est iste; Quæsierant à S. Aug. Ethnici, si Christus est bonus Deus, cur non omnibus sit revelatus? Re-

torfit vim argumenti S. Aug. Cur illorum dii si erant boni, non se omnibus revelaverint? Pythagoras etiam, & alii legislatores non ab omnibus sunt auditi, quamvis illis leges promulgarent: Tunc subdit; si habuissent cum illa potestate etiam præscientiam futurorum, futurum fuisse, ut nusquam & nunquam apparerent, nisi ubi, & quando homines sibi credituros prænoscerent; subdit, de Christo D. quod apud eos voluerit prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum erant credituri. Hæc verba arripuerunt Semi-Pelagiani ita dicti, quod partim cum illo, partim contra illum sentirent; quod scilicet apud August. præscientia operum esset causa discretionis. Falsus est libenter Aug. se confugisse ad illam scientiam, sed dicit Semi-Pelagianos rem malè intellexisse; quia id acceperunt de operibus naturalibus; jam autem dicebat Aug. quod illa occasione non quæsierit nec discusserit de erit; utrum prædicato sibi Christo à seipsum essent habituri fidem? An Deo dante sumpturi? Prosper discipulus Augustini quæsiuit ex Magistro; An merita naturalia conditionatè prævisâ sint initium salutis? Hæc Annatus de scientia media, & colligitur ex epist. Hilarii, verba incipiunt; *Cum autem dicitur eis;* & recitantur à Fulgense pag. 508. Advertit etiam idem d. 4. f. 3. num. 3. quod libro de prædestinatione SS. cap. 3. fateatur August. se in aliquibus opusculis ante Episcopatum scriptis docuisse fidem non esse donum Dei, & cap. 4. conqueritur de Semi-Pelag. quod magis curarent illius libros evolovere, quam in illis legendis simul cum illo proficere; dicitque quod in primo libro duorum, quos ad beatæ memoriæ, inquit, Simplicianum scripseram, accuratius tractârit, attribuendo etiam initium fidei gratiæ, ubi ut vides, non damnavit Aug. quod recurreret ad scientiam conditionalium; sed quod non expresse-rit, unde haberetur initium fidei. Petavius autem dicit Semi-Pelagianismi occasionem ex eo fuisse, quod disputans contra Pelagium totum ferme negotium salutis soli gratiæ tribuerit; & tamen alias videbatur docuisse fidem à nobis esse, ut videre est epist. 49. q. 11. contra Porphyrium in expositione ad Rom. propositione 62. Quoad propositiones eorundem.

I. PROPOSITIO est. Dari originale, ad illud delendum esse necessariam gratiam Christi, sed ejus collationem in adultis præcedere debere viribus naturæ elicita fidem, & voluntatem salutis; licet huic voluntati non tribuerint rationem salutis; ad eum modum, quo voluntas medicinæ, non est medicina. Propositio hæc habetur in libro Petri Diac. de Incarn. c. 6. & apud Aug. l. de prædestinatione SS. in fine. *Initium, inquit, Fidei quo in Christum primitus credimus ab homine ipso esse, necesse Dei donum est.* Cætera tanquam hoc meritò consequantur

ut De dona sunt. Quoad infantes autem dicebant illos eligi, vel ejici à Baptismo ob meritis, vel demeritis; quæ si vixissent, essent habituri; tribuendo meritis conditionatis effectum absolutum. Unde contra illos arguit Aug. Electos debere damnari ob prævisa conditionatè demerita, & damnatos salvari, ob prævisa conditionatè merita. Ad illud alludit locus ille S. Aug. de Prædestinat. SS. c. 14. *Si judicarentur homines pro meritis suæ vitæ, quæ non habuerunt morte præventi, sed habituri essent si viverent, nihil prodesset ei, qui lapsus est, ne malitia mutaret intellectum ejus, nihil prodesset eis, qui lapsi moriuntur, si ante morerentur, quod nullus dicere Christianus audebit.* Circa hanc propositionem tres erant classes Semi-Pelagianorum.

1. CLASSIS eorum, qui censuerunt conditionanda esse opera à fide, dicebantque nos fide voluntateque credendi ex viribus propriis elicita justificari, sed opera bona, esse effectus gratiæ divinæ. Habetur hæc propositio in S. Aug. lib. de Præd. SS. c. 16. & hæc classis enumerabat, gratiam universaliter ad bona opera esse necessariam exceptâ fide, & voluntate credendi. Unde Aug. initio dicti libri dicit. *Perseverant, inquit, etiam ut præveniri voluntates hominum Dei gratia fateantur, utque ad nullum operum bonorum, vel incipiendum, vel perficiendum sibi nunquam sufficere posse consentiant, exceptâ ut in fide.*

2. CLASSIS eorum est, qui docebant etiam opera bona exerceri ante gratiam Christi & sine illâ; Talis fuit Cassianus Coll. 13. cap. 9. c. 12. 13.

3. CLASSIS est eorum, qui etiam heroicæ virtutes in vires naturæ referebant, talis est Cassianus c. 14. ubi tractans illa verba ad centurionem: *Non veni tantam fidem in Israel, nullius inquit, enim esset laudis, ac meriti, si id in eo Christus quod ipse donaverat, prætulisset, alioqui dixisset; Non dedi tantam fidem in Israel.* Omnes tamen consentiebant in hoc, quod gratia doctrinæ Evangelicæ non tantum ad facilius posse, ut voluerunt Pelagiani, sed ad simpliciter posse requiratur. Hæc omnia complexus est Prosper. epist. ad Aug. *Voluntatem nostram, inquit, ad hanc gratiam, quæ in Christo nascimur, pervenire per naturalem facultatem petendo, quærendo, pulsando; ut ideo incipiat, ideo inveniat, ideo introeat, quia bono natura, bene usus est.*

2. PROPOSITIO. Gratiam Christi dari omnibus, sed vocanti unumquemque pro arbitrio voluntatis propriæ parere. Habetur apud Prosp. lib. de Ingratis. Apud quem etiam habetur epist. ad Aug. Deum præscire salvandos, quos vidit propriâ voluntate obtenturos, consequenter inferebant, non esse determinatum prædestinatorum numerum. Verba sunt Hilarii: *Inde est quod & illud pariter non*

accipiant, ut eligendorum, rejiciendorumque esse definitum numerum non accipiant.

3. PROPOSITIO. Quam ita concipit circa prædestinationem Prosper in fine epistolæ ad Aug. *Pane omnium par invenitur, & una sententia, quâ propositum & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt, ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumelia fecerit; quia finem uniuscujusque prævideret, & sub ipso gratiæ adjutorio, in qua futurus esset voluntate, & actione præsciret.* Sed in hac propositione non fuerunt hæretici: Admittebant enim in illa perseverantiam in gratia ex gratia, sed fuerunt hæretici, quia initium salutis ponebant ex nobis. Et quia aliâs sentierunt gratiam prædestinationis non esse gratiam peculiarem, ut videre est ex epistola Hilarii ad Aug. & quia docuerunt gratiam perseverantem frustrari actu, non admittebant donum quo non nisi perseverantes sumus. Hinc August. l. d. Bono persever. cap. 6. *Nolunt, inquit, isti fratres ita hanc perseverantiam predicari, ut non suppliciter emereri, vel admitti contumaciter possit. Ibi contumaciter possit, supponit pro actuali ejusdem amissione, ut textus ostendit.*

His propositionibus hæreticis opposuit Aug. gratiam, in primis quæ non tantum posse sed & voluntatem & actionem nobis tribueret. Habetur hæc propositio l. i. de gratia Christi c. 14. item 6. 8. 12. 13. 23. 24. 33. 35. 41. Prior ille textus ita se habet: *Per hoc, inquit, quando Deus docet, non per legis literam, sed per Spiritus gratiam; ita docet, ut quod quisquis didicerit, non tantum cognoscendo videat, sed etiam volendo appetat, agendoque perficiat; & isto di-vino docendi modo etiam ipsa voluntas, & ipsa operatio; non solum volendi, & operandi naturalis possibilitas adjuvatur.* Similia habet l. i. de peccatorum meritis c. 17. 25. 29. ibid. l. 2. c. 5. & 19. Deinde opposuit gratiam nobis cooperantem, de hoc innuit lib. de gratia & lib. arb. c. 17. & ante 16. 17. ait: *Vt ergo velimus sine nobis operatur, cum autem volumus, & sic volumus ut faciamus nobiscum cooperatur.* Opposuit denique gratiam, ita ut consentire vel non consentire postea sit libertatis illâ gratiâ adjunctæ: agens enim l. de Spiritu & gratia c. 34. sic loquitur: *Voluntas credendi non ideo tantum divino muneri tribuenda, quia ex libero arbitrio est, quod nobis naturaliter concreatum est, verum etiam quod visorum suasionibus agit Deus, ut velimus, & ut credamus sive extrinsecus per Evangelicæ cohortationes, sive intrinsecus, ubi nemo habet in potestate, quod ei veniat in mentem, sed consentire vel dissentire propria voluntatis est.* His præmissis

RESPONDETUR ad Objectionem. Admississe S. Aug. admittere nos, admisisse etiam Semi-Pelag. scientiam conditionatam, neque in hoc errasse; sed in hoc, quia dicebant, illâ notiâ pro initio salutis attendi ad merita merè naturalia. Exprimit hoc Aug. l. de gratia & lib. arb.

R. P.
H. MŁOD
ianowski
Tbm. de Z.
D. VT

arb. c.6. Si merita nostra sic intelligerent, ut etiam ipsa dona Dei esse cognoscerent, non esset reprobanda ipsa sententia: Quoniam verò merita humana sic predicant, ut ex semetipso habere hominem dicant, prorsus necessario respondet Apostolus: Quis enim te discernit?

Rectè de hoc argumento philosophatur Perez tribus condistingui nostram sententiam à Semi-Pelagianorum.

1. Objecto; Quia apud nos prævidentur opera ex gratia conditionatè dandà etiam ad initium salutis, quod illi negarunt. Auctoritas est citata in lib. de grat. & lib. arb. cap.6. Si merita nostra sic intelligerent, &c.

2. Usu, quia ipsi pro meritis, vel demeritis conditionatis dicebant præmiari, vel puniri creaturas; quod etiam innuit illis verbis; Sed unde hoc talibus viris in mentem venerit, nescio? Ut futura, quæ non sunt futura puniantur, aut honorentur meritaparvulorum. De Præd. SS. cap. 12.

3. Scopo & fine; Scopus quem intendebant Semi-Pelagiani erat, ut ostenderent, cur hic potius vocetur quàm ille, recurrebantque ad hanc causalem, ideo vocatur, quia prævidetur (demus etiam sub adjutorio gratiæ) confensurus si, ad quam causalem nos non recurrimus, sed ad Deum ex misericordia vocantem. Scopus autem noster in præsentem est ostendere cur liberè vocemur. Sed Deo ex misericordia vocante. Hæc succinctè, diffusius tractata, vide de Gratia Dif. 5. Q. 3. N. 2.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Respondetur ad Auctoritates S. Augustini.

OBJICITUR 2. S. Augustinum esse nobis oppositum. Ita Alvarez l. 2. d. 7. Salmanticensis num. 3. de Scientia Dei d. 10. principales Auctoritates referendæ sunt.

1. Locus est ex epistola 105. ad Sixtum: Ne quisquam existimaret, inquit, credentes sic ad ejus præscientiam pertinere, quò non credentes, id est, ut non eis fides ipsa desuper daretur, sed tantummodò voluntas eorum prænoscatur, mox adjungit, atque ait; Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum à Patre meo.

Similis est locus lib. de Prædestinatione SS. c. 17. & lib. de perseverantia in aliquot locis.

RESPONDETUR. S. Doctorem non negare præcitos credentes, sed negare contra Semi-Pelag. præcitos credentes credulitate de coelo sibi non datâ. Quando autem S. August. dicit; Prædestinatione Deum præscire quæ fuerat ipse facturus, loquitur de præscientia visionis, & absoluta, non de conditionata: Nam conditionatæ prioritatem tribuit cap. 10. de Prædest. SS. & de bono persever. cap. 17. Ista igitur sua dona quibuscunque Deus negat, procul dubio donaturum se præscivit, & in sua præscientia præpara-

vit, vel per prædestinationem intelligit collationem gratiæ efficacis quâ collatione posita, præscit, quid esset facturus per illam gratiam.

2. Locus est. Quia per nos præscientia antecedit decretum voluntatis divinæ & prædestinationem; hæc autem est sententia Massiliensium, ut videre est, in epist. Prosperi.

RESPONDETUR. Error quem refert illa Epist. asserit, quòd ante prædestinationem præscita fuerint opera bona naturalia; quod nos negamus.

3. Locus est ex lib. de Prædestinatione SS. c. 14. ubi explicans illa verba Sap. 4. de sublato juvene: Non perverteretur, inquit, id dictum est secundum pericula vitæ hujus non secundum præscientiam Dei; quia hoc ait præscivit quòd futurum erat, non quòd futurum non erat. Similia habentur lib. 1. de Anima & ejus origine cap. 12.

RESPONDETUR. August. dictis locis non negare scientiam Conditionatorum; sed quòd non habeat scientiam futurorum sub conditione, quæ æqualeat absolutæ, dirigatque Deum ad præmiandum vel puniendum absolutè, quòd voluerunt, ut vidimus suprâ, Semi-Pelag. sed præscivit secundum pericula vitæ, scilicet quòd esset casurus, si viveret in hac periculosa vitâ, quòd etiam nos colligimus bene. Immo ipsum illud ly dictum secundum pericula hujus vitæ, supponit hanc conditionatam; Haberet periculum si viveret; hinc affirmare dictum illud secundum pericula hujus vitæ, est affirmare dictum illud secundum præscientiam conditionatam. Unde etiam secundum nostrum modum noscendi, esset casurus; ad quem nostrum noscendi modum non rarò attendit Aug. pro quo citat Fulgentis suavis Concordiæ, d. 4. f. 1. locum Aug. lib. de Bono persever. c. 15. ubi agens de Monacho, qui è monasterio excefferat, ait, adhuc incertum esse, qualis sit futurus; quòd nullo modo intelligi potest, de incertitudine respectu Dei; cum agatur de re absolutè aliquando futura. Quo etiam modo explicari debet secundus ille locus consentiente ipso Joanne à S. Thom. d. 20. a. 2.

4. Locus est ex lib. 26. contra Faustum c. 4. ubi ait Augustinus; Futuritionem rerum ex Dei factura pendere; non autem antecedere voluntatem ejus; & lib. de bono persever. c. 17. ait; Si nulla est prædestinatio, quàm defendimus, non præsciuntur à Deo.

RESPONDETUR. Prioris loci sensus est, quòd nulla res sit futura, ad quam pro sua parte non concurrat Deus, unde existentia voluntatem ejus non antecedit: Secundi sensus est, quòd non præscierit finalem perseverantiam dependentem sub initium, à viribus naturæ, sed quòd ipsa perseverantia oriatur à prædestinatione: Nam ut videre est in epist. Hilarii ad Augustinum, admiserunt quidem Pelagiani gratiam finalem, sine quo dono perseverantes esse

esse non possumus; sed non admiserunt donum, per quod non nisi perseverantes simus; hoc autem donum quo non nisi perseverantes simus, admittunt Thomistae tanquam praedeterminativum. Trident: autem, & Aug. supra citatus, admittunt hoc donum, quo non nisi perseverantes simus; abjicere tamen illud possemus, licet non simus unquam abjecturi, seligente Deo auxilium cum quo praevidet nos operaturos. Semi-Pelagiani autem censuebant, nullum tale auxilium dari, quod nos faciat non nisi perseverantes.

§. Locus est ex Praedestinatione SS. c. 9. ubi hoc propositio Praescientia praecedit propositum, seu praedestinationem, censetur esse propositio Semi-Pelagiana, hoc est per Salmanticenses ipsissima nostra: Jam autem quod propositum praecedat praescientiam, est propositio Aug. & cum allegaretur contra Aug. quod contra Porphyrium docuerit Christum apparuisse, quando debebat credituros in se, subdit Aug. *Cernitis me sine praedictio latens consilii &c. dicere voluisse, quod convincenda Paganorum infidelitati sufficere videbatur: quid enim verius? quam praescisse Christum D. qui, & quando, & quibus in locis in eum fuerant credituri: Sed utrum praedictio sibi Christo a se habebatur esset fides? an Deo donante sumpturi? id est, utrum tantum eos praescierit? an etiam praedictio esset Deus? quare ac discutere tum necessarium non putavi.*

RESPONDETUR. Cum ipse Aug. se explicet, quod nomine praescientiae veniat fides ab illis et ipsi habenda; nomine autem propositi & praedestinationis fides à Deo danda, sequitur, quod negat praescientiam bonorum naturalium praecedere praedestinationem, quod & nos negamus. Nomine autem latens consilii non intellexit decretum praedeterminans Thomistae, sed intellexit gratiam praedestinationis, contra Semi-Pelagianos. Rursus nomine latens consilii, veniebat selectio auxiliorum potius efficacium, praedecessibus, quae selectio est admirabile latens consilium Dei, ut colligitur ex Aug. ex Enchir. c. 95. *Tunc, inquit, non debet quod nunc latet, cur apud quosdam non sunt istae virtutes, quae si factae fuissent, egissent illi homines penitentiam.* Unde etiam Aug. non retractavit hoc, quod praecognoverit Christus, qui in eum essent credituri, ut docuerat ad Porphyrium, sed repetiit c. 9. l. 1. de Præd. SS. sed tantum retractavit l. 2. c. 9. Retract. quod videbatur dixisse nullos homines in Christum fuisse creaturos, si venisset alio tempore. Hæc ergo tantum duo retractavit. In primis ideo, hoc tempore praedicatum fuisse Evangelium: quia praedebantur consensuri, quasi si alio tempore praedicatum fuisset, non fuissent homines consensuri. Deinde retractavit, quod motivum, quod praedicatum fuerit Evangelium non illis, sed consensus conditionatus prævisus: nam

similis consensus prævisus est Tyrionum, & tamen illis non prædicatum, rejicitque hoc in Divinam prædestinationem. Hocque solum vult retractasse Augustinum S. Thomas 3. p. q. 1. a. 5. ad 2.

Ad alias Auctoritates S. Doctoris, & Prosperi quas præcipue urget Joan. à S. Thoma explicandas notandum est, quod ut dixi, censuerint illi sub ipso gratia adjutorio, ita nos operari, ut ex solis viribus naturæ nostræ propriis, effectum illi gratiæ tribuerent, & non selectioni Divinæ, vel arbitrio gratiæ illâ adjuto. Si autem dicas hæc admisisse Semi-Pelag. in hoc non errant hæretici, sicut citavimus supra locum, qui incipit: *Si enim merita nostra &c.* cum hoc tamen stat, ut in hoc errarint, quia prævisa merita conditionata, etiam gratiosa, docuerant esse motivum, cur his potius detur gratia efficax, non illis.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur aliae Auctoritates S. Thomæ &c. Scripturae.

DE mente S. Thomæ commodè præfatur Falsolus q. 14. num. 342. non habemus locum expressum, in quo S. Thom. scripserit Deum scire futura conditionata libera ante decretum; hæc Adversarii habent locum in quo expresse dixerit scire post decretum. Nos pro nobis citavimus supra Auctor: Faciunt idem & Thomistæ. Ea quæ petitur ex divisione scientiæ alibi est soluta. Insuper

1. AUCTORITAS est ex l. p. q. 19. a. 7. ad 2. RESPONDETUR. Illo loco agere S. Thom. de prædictione effectuum necessariorum, qui videri & prædici possunt in dispositione causarum; nam in exemplum adducit mortem Ezechiae, quæ debebat esse effectus necessarius; effectus autem liberi non videntur in suis causis. Et si locutus est aliquando Deus de futuro spectato in causis, quare non loqueretur de spectato in suppositione sui ad se? Solet etiam adduci Auct. ibid. ex q. 14. a. 13. sed contra nos non facit, quia concedimus futuris conditionatis proportionatam existentiam, hoc est, conditionatam, dicimusque in illa posse præsciri futura.

2. AUCTORITAS est ex l. p. q. 14. a. 8. ad 1. Sed RESPONDETUR. Illo loco S. Doctorem non plus velle, quam quod scientia non sit causa rerum independenter à voluntate Divina; sed nego hanc, debere esse prædeterminativam.

3. AUCTORITAS est. Quæ utuntur Salmanticenses ex q. 6. de ver. a. 3. ad 4. ubi S. Thom. docet: Futura quæ pendent à causis secundis liberis nosci à Deo per scientiam absolutam, & absolutum decretum, sine hoc, quod expectet ea, quæ sunt à causis secundis, ut ibi videat effectus

H

secutu-

secuturos secundum certitudinem conditionalem antecedentem. Ita hanc objectionem ex mente eorundem proponit Fulgenſis, illique reſpondet, quòd ſcilicet illo loco propoſuerit ſibi argumentum S. Tho. omnem ſcilicet certitudinem, quæ eſt cum ſuppoſitione alicujus non eſſe abſolutam, ſed conditionalem: ſicut non eſt certum abſolutè quòd ſol cauſet fructum in planta, ſi cauſet ſub hac conditione, ſi virtus generatiua in planta fuerit bene diſpoſita, conſequenterque certitudinem prædeſtinationis non eſſe abſolutam, ſed conditionalem tantum, ſi ſit cum præſuppoſitione cauſæ ſecundæ: Reſpondet autem S. Tho. & concedit, quòd ordo prædeſtinationis ſupponat voluntatem humanam; nihilominus habere abſolutam certitudinem; eò quòd cauſa ſecunda præſuppoſita, ad inducendum prædeſtinationis effectum, etiam ordini prædeſtinationis ſubjaceat. Quafi diceret, quamvis præſupponatur etiam creata libertas; quia tamen poteſt illam Deus ſeſtere efficaciter ſi voluerit, ſit, ut habeat de prædeſtinatione certitudinem abſolutam, ſicut ſol haberet de fructu, ſi poſſit plantæ vim generandi indere. Paulo aliâ methodo eadem difficultas ſolvitur, quòd ſcilicet prædeſtinationis certitudo non ſit conditionata, eſſet autem conditionata ſi penderet ab hac cauſali, ſi præparetur. Sed etiam per Nos certitudo prædeſtinationis eſt abſoluta: quia ex vi prædeſtinationis non ſequitur, hæc certitudo ſalvabitur, ſi præparabitur, ſed ſalvabitur quia præparabitur, ipſa prædeſtinatione, quæ eſt, præparatio mediorum.

SEQUITUR Papalis Auctoritas, Clem. VIII. qui apud Fulgenſem, d. 4. f. 4. n. 4. contra quendam Carmelitanum tuentem noſtram ſententiam (fuit iſ Bovius Regens ad S. Mariam trans Tyberim) ſic fertur argumentatus: Quæſivit Pontifex quid præſciret per illam ſcientiam Deus: Reſpondit Carmelitanus bonum uſum liberi arbitrii; Quærit ulterius Pontifex, vel præſcivit uſum liberi arbitrii, quem natura erat factura, vel quæ gratia? Si primum; Ergo eſt error Caſſiani; Si ſecundum; Ergo eſt id contra ſententiam Molinæ.

RESPONDETUR. Molinæ doctrina eſt, bonum illum uſum liberi arbitrii conditionatum, eſſe ex gratia, conditionatè danda.

AUCTORITATES aliquæ ſacræ Scripturæ ſolent etiam adduci; ſed illæ inferius attingentur: nunc urgent Salmant. illud Pauli 1. Cor. 4. *Quis enim te diſcernit?* nos autem diſcretionem noſtri à reprobis committimus libero arbitrio.

RESPONDETUR. Literalem ſenſum hunc eſſe, naſti eſtis meliores Catechiſantes, & quòd naſti ſitis meliores, non eſt opus veſtrum. Quid ergo ſuperbiris? Sed quia communiter hic locus accommodatur etiam ad diſcretionem per gratiam, ſic aliter ei ſatiſſat. Diſcretio per nos nec in ſtatu abſoluto nec in conditionato ſit contra ſcripturam. Non in poſteriori; quia pro illo nulla

ſit diſcretio; æque enim probi ac mali, prævidentur pro illo ſtatu malè & bene operaturi, & pro ſtatu etiam conditionato illam bonam operationem referimus in gratiam conditionatè dandam. Pro ſtatu etiam abſoluto, non ſit à nobis diſcretio per vires naturæ, ſed per collationem auxilii efficaciſ, & operationem ex vitibus illis elicitam, ita ut non ſolus Deus, nec ſolus ego, ſed gratia Dei mecum operetur.

DIFFICULTAS III.

Solutio Objectionum præſius Theologicarum.

OBJICIT 1. Nazarius. Hæc ſcientia derogat univerſali & perfectiſſimæ providentiæ Dei: quia ſolum ponitur, ut præordinet Deus ac decernat creationem liberi arbitrii, nihil de conſequentibus actibus decernendo; ſed quoad illos ſe merè ſpectatorem, & approbatorem ſi boni ſint exhibendo.

RESPONDETUR. In Noſtris principiis ex præſuppoſitione ſcientiæ mediæ format Deus prædeſinitiones actionum, ergo apparet, quòd ad illas non habeat ſe tanquam merè ſpectator. Idem ſalvatur in principiis negantium prædeſinitiones: quia ſcilicet Deus tribuit vires ipſas agendi, hoc eſt auxilia gratiæ, ſeligit ex auxiliis potiùs efficaciæ, ratione cujus ſelectionis habet, ut ponatur actio, quam ipſe intendit: Et ſicut non eſſet ſolum ſpectator, qui luſtatori etiam robur daret, ita & in præſenti. Ad alia ſolvenda.

NOTO. Quòd non ſit præcipuum in cauſa libera applicatio ad operationem, ſi nomine illius veniat prædeterminatio; quomodo enim eſt præcipuum in cauſa libera, quod deſtruit libertatem? concedimus autem applicationem perfectam à Deo ratione oblationis auxilii, excitationis per illuminationes, & alias gratias prævenientes, quæ ſunt in nobis ſine nobis, ſelectionemque auxiliorum eſſe præcipuam applicationem; quæ ipſa auxilia dicunt vim efficacem, licet non prædeterminantem.

OBJICIT 2. Alvarez d. 7. Poſitâ ejusmodi præſcientia antecedente decretum, videtur ſequi bonum uſum liberi arbitrii à conſtellatione aliqua cœleſti, vel complexione haberi; multisque inquit in quid illa determinatio ad bonum reduci poſſit? ſi non in gratiam prædeterminantem.

RESPONDETUR. Bonum uſum liberi arbitrii & determinationem non haberi à conſtellatione; ſed ab auxilio & à voluntate adjutâ & elevarâ; & quamvis cum tali auxilio maneat indeterminata antecedenter, eò quòd & ipſa voluntas, & auxilium ſit indiſſerens; non manet tamen indeterminata ex conſequenti, ſcilicet quia poſito auxilio efficaci, poſſet quidem non operari, inſallibiliter tamen ſit operatura. Quod autem